יח: ר"ן ואלו מותרין פרק שני נדרים רש"י מסורת הש"ס

ולענין הלכה קי"ל כרבא דאני דאחמיר סייעתיה שמעתתא לא אחמיר ומתני' דהכא ודשבועות כותיה דייקי דהתם בפרק שבועות שתים בתרא (שבועות מז:) נמי מסייעי לרבא ממתני' דשבועה שלא אוכל ככר זה וכו' וכדאיתא התם: **מתני' פסח נדרים להחמיר ופירושם להקל.** כלומר מי שנדר ויש לפרש לשונו להחמיר ולהקל כל שלא פירש מ' מהן למה נתכוין הולכין בפחמא להחמיר: **ופירושן להקל.** אם פירש אח"כ ואמר לכך נתכונתי סומכין על דבריו אע"פ שהוא מיקל. וכולה מתני' עד נדר בחרם (כ.) מפרש כילד פחמן להחמיר ומנדר בחרם ואילך מפרש כילד פירושן להקל: **כילד הרי עלי ככסר מליח ויין נסך.** כלומר כילד קרוי פחם נדרים האומר ככסר מליח ויין נסך דמשמע של שמים וקרי ליה כסר מליח משום דכמיני[1] על כל קרבנך תקריב מלח ומשמע נמי של עבודת כוכבים כה"ג הוי פחם נדרים דהא אם פירש של שמים אסור ואם פירש של עבודת כוכבים מותר ואם פחם דמשמע הכי ומשמע הכי אסור הרי שפחם נדרים להחמיר: **אם כמעשר כבמה נדר אסור.** דדבר הגדול הוא כשהוא קורא לעשירי עשירי ואסור לכל עד שיקרבו מתיריו: **פחם ברומה ביהודה אסורה.** לפי שביהודה מתון שהיו קרובין לבהמ"ק תרומת הלשכה נמי תרומה פחם קרו לה והוה ליה פחם נדרים להחמיר: **אין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה.** שמתון שהיו רחוקין מירושלים ולא היו רגילין בתרומת הלשכה לא קרו לה תרומה קמחא אלא תרומת הלשכה קרו לה הלכך כי נדרי בתרומה פחם ליכא לספוקי כלל בתרומת הלשכה ומש"ה שרי: **פחם חרמים ביהודה מותרין.** שבהכהנים מכירין ביניהם וגרגילים בחרמי הכהנים וקרי להו נמי חרמי פחם כחרמי גבוה ומש"ה מותרין דהך פיפא ר' אליעזר ברבי צדוק היא כדאיתא בגמרא (שם:) וס"ל דפחם נדרים להקל ופליג אר"ש ובגליל אסורין והייט דהדר קתני שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים דמשמע טעמא דאין מכירין הא מכירין אנו יודעין נדרי הכהנים אין כדאיתא בגמרא (שם:) וס"ל דפחם נדרים להקל ופליג אר"ש ובגליל אסורין והייט דהדר קתני שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים דמשמע טעמא דאין מכירין הא מכירין אנו יודעין נדרי הכהנים אין כדאיתא בגמרא (שם:) וס"ל דפחם נדרים להקל. והאי דנקט להו בהני גווני דמפרש ואזיל ולא נקיט להו בהני גווני דרישא דליתני נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרם של כהנים רבותא דשמעינן שאע"פ שהוא מפרש נדרו בדבר זר שאינו כל כך במשמעות לשונו כמרמו של יס והני מתריני דתני אפי' הכי מהימנין: **בחרמו של יס.** רשת שלדין בה דגים מן הים קרויה חרם: **הרי עלמי קרבן.** כלומר היה מדבר עם חבירו ואמר לו הרי עלמי קרבן אע"פ שנראה שאוסר עליו גופו כקרבן כי אמר דלא נדר אלא בעלם שהנייה להיות עודר בו כלומר שיש לו עלם אחד בתוך ביתו שהנעילו לכך להיות עודר בו מהימן: **ושל כולן אין נשאלין עליהן ואם נשאלו וכו'.** מפרש בגמרא (כ.) דה"ק אין נשאלין עליהן בתלמיד חכם דכי נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של יס מהימן ולא צריך שאלה ואם נשאלו כלומר אי הוי אינש דלא מהימן וכגון שהוא עם הארץ ולפיכך צריך שאלה עושין אותן אם נהגו היתר בדבר קודם שנאל לישאל עושין אותן שאין מתירין להן עד שינהגו איסור כימים שנהגו כהן היתר כדאיתא בגמ' (שם) : **ומתמירין עליהן.** שאין פותחין להן בחרטה ואין מתירין אותו עד שיאמלאו פחמו לנדרן: **פותחין לו בפחם ממקום אחר.** בחרטי פליגי חדא דאין עושין אותן אם עברו על נדרן ועוד שפותחין לה בחרטה וקרי ליה מקום אחר משום דלא הויא מגופו של נדר דפחמא: **ומלמדין אותן שיאכלו איסור.** אפי' בנדרים הללו. ודוקא בהני דפיפא דמשמעותא דידהו דאיכא למאן דאמר דלא נדרתי אלא בחרמו של יס מהימן ולא צריך שאלה ואם נשאלו כלומר אי הוי אינש דלא מהימן וכגון שהוא עם הארץ ולפיכך צריך שאלה עושין אותן אם נהגו היתר בדבר כדרך שנהגו לישאל עושין אותן שאין מתירין להן עד שינהגו איסור כימים שנהגו כהן היתר כדאיתא בגמ' (שם) : **ומתמירין עליהן.** שאין פותחין להן בחרטה ואין מתירין אותו עד שיאמלאו פחמו לנדרן: **פותחין לו בפחם ממקום אחר.** בחרטי פליגי חדא דאין עושין אותן אם עברו על נדרן ועוד שפותחין לה בחרטה וקרי ליה מקום אחר משום דלא הויא מגופו של נדר דפחמא: **ומלמדין אותן שיאכלו איסור.** אפי' בנדרים הללו. ודוקא בהני דפיפא דמשמעותא דידהו דמרמיני טפי מלהקל אמרינן דצריך שאלה למר כדאיתא ליה ולמר כדאיתא ליה אכל כהנך דרישא דנדר בכסר מליח אי פרש ואמר דבכל עבודת כוכבים נדר וכן כשנדר בחרם אי פרש ואמר דבכל כהנים נדר אפי' בעם הארץ אינו צריך שאלה: **גמ' פסח נזירות להקל.** משנה היא במסכת טהרות (פ"ד משנה י"ב) ונזירות על ידי נדר הוא וקשיין אהדדי: **המקדיש חייבו וכמסו.** חייבו לו בהמתו: **לא הקדיש אם כהו.** דהוי פסק מיה פסק בהמה ואי הקדיש את בהמתו אמרינן דלמא כהי מיה ואי הקדיש חייבו אמרינן דלמא בהמה הוא: **גופיה נמי.** סברא ליה דמעיל לספיקא הלכך מתניתין דפתם נדרים להחמיר רבנן: כל

מתני' [א]פתם נדרים להחמיר ופירושם להקל כיצד אמר הרי עלי כבשר מליח כיין נסך אם בשל [ב](שלמים) נדר אסור אם בשל עבודת כוכבים נדר מותר ואם פתם אסור [ג]הרי עלי כחרם אם כחרם של שמים אסור ואם כחרם של כהנים מותר ואם פתם אסור [ד]הרי עלי כמעשר אם כמעשר בהמה נדר אסור ואם של גורן מותר ואם פתם אסור [ה]הרי עלי כתרומה אם כתרומת הלשכה נדר אסור ואם של גורן מותר ואם פתם אסור דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר [ו]פתם תרומה ביהודה אסורה בגליל מותר' שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה פתם חרמים ביהודה מותרין בגליל אסורין שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים: **גמ'** והתנן [ז]הפסק נזירות להקל אמר ר' זירא לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתניא המקדיש חייתו ובהמתו [ח]הקדיש את הכוי ר' אליעזר אומר לא הקדיש את הכוי מאן דאמר ממונו מעייל [ט]לספיקא גופיה נמי מעייל ומאן דאמר ממונו לא מעייל לספיקא גופיה (נמי) כל

מתני' פסח נדרים. דאינו יודע בחיתו ענין נדר: **להחמיר.** לחזקינן למומרא ומחמרינן על כל דבר הנדור נדר: **ופירושן.** אבל אי מפרש ואמר דנדבר איסור נדר: **להקל.** דהכי הוא דקתאמר: **כילד פאומר ככר זו עלי ככסר מליח אם כשל שלמים נדר.** כי שיילינן ליה אמר על של שלמים נדרתי על שם כשר שלמים שנריכין מלח דכתיב ד[וכל קרבן מנחתך במלח תמלח (ויקרא ב)] ועל יין המתנסך על גבי המזבח לשמים: **אסור.** שהרי נדר בדבר הנדור: ואם על שם יין נסך של עבודת כוכבים וכשר מליח דעבודת כוכבים מותר שהרי נדר בדבר האסור: **ואם פחם.** דאמר אין יודע לי אם על שם שמים או על שם טומאה נדרתי: **אסור.** דאמרינן לא נתכוון זה אלא בדבר הנדור. והיינו פתם להחמיר ופירושן להקל דאם פי' ואמר לשם עבודת כוכבים נדרתא מותר. ל"א פתם נדרים דאמר ככר זו עלי ככסר מליח ויין נסך דלא לשם שמים ולא לשם עבודת כוכבים להחמיר ופירושן דאם מפרש בשעה שנדר ואמר ככסר מליח של שלמים משלמים ודאי קאמר שנריכות מלח יותר משאר קרבנות שהרי נאכלין לשני ימים ולילה אחת ויין נסך שעל המזבח דהייטו בדבר הנדור ואם כיין של עבודת כוכבים ולכבסר מליח של עבודת כוכבים להקל: **אם כחרם של שמים.** נדר כגון שהתפים (א) כמה שהקדים לגבוה לקדשי בדק הבית הלכך אסור אלא ניתן לפדות כדכתיב (ויקרא כז) כל חרם קדש קדשים הוא: **כחרם של כהנים.** שהתפים כחרם של חרמי כהנים דכתיב כל חרם בישראל לך יהיה (במדבר יח) דהאי הוי ממון כהנים והוי מותר כחולין לכל דבריהן לאחר שבא ליד כהן. ודין חרמים מפרש במסכת תמורה (דף לב.) : (ב)**אם כחרם של כהנים.** שמותר בהנאה לאחר שבא ליד כהנים: **כמעשר בבמה.** היינו דבר הנדור שאינו אסור עד שיקרבו עליו שם מעשר: [**ואם של גורן**]. מעשר דגן דבר האסור שמעשר ותרומה בשבלין אסור: **תרומת הלשכה.** דהיינו דבר הנדור (ג) מעיקרא דמפרש להו לשקלים: **אין אנשי גליל מכירין בתרומת הלשכה.** [לפי שהיו] רחוקים מירושלים: **אין אנשי גליל מכירין חרמי כהנים.** שלא היו כהנים ביניהם וכשמתרימין אין מתרימין אלא לשמים: **גמ' והתנן פסק נזירות להקל.** דאמרינן במסכת נזיר (דף לב:) הריני נזיר אם (ד) זהו פלוני שבא נגדי נזיר והלך לו אותו שאין יודע אם נזיר אם לא אינו נזיר ונזירות הייטו כנדרים והיכי קתני פתם נדרים להחמיר: **המקדיש חייבו וכמסו.** שהקדים כל חיות ובהמות שיש לו (ה) ואם היה לו כוי ביניהן הקדיש אם דכוי בכולן מיה ובהמה: **רבי אליעזר אומר לא הקדיש אם הכוי.** דלא מעייל אינש ממוניה לספיקא (ו)דכוי דספק הוא אי מין בהמה אי מין מיה (ז) מאותה ספיקא לא עייליה להקדיש בכולן מיה ובהמה. וכי היכי דסברא ליה דלא מעייל ממוניה לספיקא כל

דטהרות (משנה י"ב) כגון דאמר הריני נזיר שיש בכרי זה מאה כור לו אמאר על הכוי הריני נזיר שזה מיה ובהמה כתמן בפרק חמישי (דנזיר) (דף לד.): **הבקרים** חייבו **ובהמתו.** פי' כל חייבו ובהמתו: **ר"א אומר לא הקדיש את הכוי.** אלא היה דעתו אלא על ודאי בהמה:

גמ' פתם נדרים להחמיר ופירושן להקל. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב אמי אמר רבי אלעזר אמר רבי יוחנן אמר רבי אלעזר אמר רבי יוסי בר חלפתא אמר רבי אלעזר אמר רבי יוסי בר חלפתא אמר רבי אלעזר אמר רבי יוסי בר חלפתא